

Socialudvalget (2. samling)
SOU alm. del - Bilag 254
Offentligt

Socialminister Eva Kjer Hansen
Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

24. september 2005

Afsender: Knud Kristensen
Direkte telefon: 86 17 63 98
Direkte telefax: 86 17 18 17
Direkte E-post: kk@euroteam.dk

Kommunalreformen spænder – måske – ben for de frivillige sociale organisationer på psykiatriområdet.

Kære Eva Kjer Hansen,

DE9 er et fællesråd for foreninger for pårørende til psykisk syge. For en nærmere beskrivelse henvises til vedlagte folder og www.de9.dk. ✱

DE9 og de enkelte medlemsforeninger er – som det er tilfældet for så mange andre frivillige sociale organisationer – næsten 100% afhængige af offentlige tilskud. DE9 har fået tilskud fra Indenrigs- og Sundhedsministeriets pulje for sundhedsfremme og Socialministeriets Tips & Lottopulje til særlige sociale formål. Medlemsforeningerne lever i vidt omfang af § 115 midler.

DE9 har et tæt og velfungerende samarbejde med Psykiatrien i Århus Amt og de sociale udvalg/forvaltninger i kommunerne i amtet. Vi ser frem til at fortsætte samarbejdet med Region Midtjylland og de nye kommuner i hele regionen.

I forbindelse med kommunalreformens gennemførelse vedtog Folketinget Lov nr. 573 af 24. juni 2005 om social service. Heri videreføres den hidtidige ordning med § 115 tilskud og pligten/hjemlen til at samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger (nu i lovens § 18). Dog er der den væsentlige ændring, at ordningen ikke omfatter de kommende regioner.

Ligeledes i forbindelse med kommunalreformen vedtog Folketinget Lov nr. 537 af 24. juni 2005 om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab. I forbindelse med denne lovændring fastslås det, at den såkaldte kommunalfuld-magt ikke vil finde anvendelse for regionernes virksomhed.¹

Med de nævnte lovændringer er der måske skabt en utilsigtet lakune i lovgivningen. Dette kan få alvorlige konsekvenser for de frivillige foreninger, der arbejder inden for psykiatrien, og for samarbejdet mellem bruger-/på-rørendeorganisationerne og (social)psykiatrien. En lignende problemstilling er

1. Bemærkningerne til lovforslaget. Almindelige bemærkninger pkt. 3.3.

i øvrigt gældende for de patient- og pårørendeforeninger, der arbejder på det somatiske område.

Problemerne vedrører:

- organisationernes samarbejde med de regionale myndigheder på psykiatriområdet
- finansieringen af organisationernes arbejde

Samarbejdet med de regionale myndigheder

Over hele landet har der udviklet sig et tæt samarbejde mellem bruger-/pårørendeorganisationer og psykiatrien. Det har bl.a. resulteret i at alle amter i dag har en formuleret bruger- og pårørendepolitik.

Samarbejdet fungerer på flere niveauer:

- På individniveau hvor bruger-/pårørendeorganisationerne arbejder med/for de enkelte. Det kan være i form af information, rådgivning, krisehjælp, klagevejledning, bisidder-funktion m.m. Især i forhold til de pårørende er dette et væsentligt supplement til de offentlige tilbud – der endnu er ret begrænsede.
- På det generelle niveau hvor bruger-/pårørendeorganisationerne inddrages i den fortsatte udvikling af psykiatrien. Dette sker fx i form af deltagelse i arbejde med udviklingsplaner, strategier, kvalitetsstandarder, standarder for patientforløb, servicemål med meget mere. Organisationerne deltager også som undervisere i forbindelse med (efter)uddannelse af psykiatriens medarbejdere.

Hjemlen til dette samarbejde har dels været servicelovens § 115, dels kommunalfuldmagten. Finansieringen har dels været de amtskommunale § 115 midler, dels tilskud i form af at amterne har stillet lokaler og serviceydelse til rådighed for organisationerne.²

Dette arbejde risikerer at falde til jorden fra 1. januar 2007 idet hjemlen synes uklar. Det har givetvis ikke været hensigten med kommunalreformen.

Jeg skal derfor opfordre dig til at sikre, at arbejdet kan fortsætte. Vi har sendt en stort set enslydende skrivelse til Indenrigs- og sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen, da behandlingspsykiatrien henhører under Indenrigs- og sundhedsministeriets ressortområde.

Vi ser gerne, at der tilvejebringes en udtrykkelig hjemmel som den, der i dag findes i servicelovens § 115. Alternativt kan det præciseres, at de gennemførte lovændringer ikke er til hinder for fortsættelse af samarbejdet.

². Se om finansieringen umiddelbart nedenfor.

Ved fremsættelse af L 65 (Forslag til Lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab) den 24. februar 2005 hed det således, at begrænsningerne (afskaffelse af kommunalfuldmagten og krav om udtrykkelig hjemmel for regionerne) ikke er til hinder for, at regionen foretager alle de dispositioner, *"der er nødvendige for at varetage de pågældende opgaver."*³ Det fremgår også at regionerne *"uden udtrykkelig hjemmel hertil i lovgivningen, vil kunne samarbejde med andre om udførelse af opgaver, regionerne varetager efter lovgivningen."*⁴

Med udgangspunkt i dette vil Socialministeriet samt Indenrigs- og sundhedsministeriet kunne udsende en cirkulæreskrivelse, som præciserer, at samarbejdet med patient-/bruger-/pårørendeorganisationerne kan fortsætte som hidtil, når regionerne overtager amternes opgaver på psykiatriområdet.

Finansiering af organisationernes arbejde

Som allerede nævnt er de frivillige foreninger på psykiatriområdet afhængige af offentlige tilskud. Tilskuddene kommer fra forskellige puljer i Socialministeriet samt Indenrigs- og sundhedsministeriet, amtskommunale og kommunale § 115 midler.

Først- og sidsnævnte fortsætter, mens de amtskommunale § 115 midler forsvinder den 1. januar 2007.

De amtskommunale § 115 midler udgør ganske vist en lille del af de samlede § 115 midler, men de er meget vigtige for organisationerne på psykiatriområdet.

De fleste bruger-/pårørendeorganisationer er organiseret på amtsbasis. De har derfor meget svært ved at tiltrække § 115 midler fra kommunerne uden for de byer hvor amtskommunerne er placeret. Fx er det stort set umuligt for DE9's medlemsforeninger at skaffe kommunale § 115 midler fra kommunerne uden for Århus til finansiering af den pårørenderådgivning, der finder sted i DE9's lokaler på Psykiatrisk Hospital i Risskov. Dette til trods for, at rådgivningen naturligvis er åben for alle i hele amtet. Også finansiering af selvhjælpsgrupper er det vanskeligt at få støtte til – medmindre der organiseres grupper i de enkelte kommuner (hvilket til gengæld ofte ikke giver mening, da de fleste foretrækker at komme med i en gruppe her og nu i stedet for at skulle vente, til der oprettes en gruppe i deres egen kommune). På grund af frygt for stigmatisering foretrækker en del pårørende at modtage hjælp uden for bopælskommunen.

3. Bemærkningerne til § 5, stk. 2.

4. Bemærkningerne til § 5, stk. 2.

Vi sporer en tendens til, at de store kommuner – hvor amterne er hjemmehørende – føler, at det ikke er deres opgave alene, at skulle finansiere de amtsdækkende frivillige organisationers aktiviteter.

Denne tendens vil givetvis blive yderligere forstærket efter 1. januar 2007. Selvom DE9 vil tilbyde rådgivning, krisehjælp, selvhjælpsgrupper m.m. for pårørende i hele regionen, vil det formentlig være umuligt at tiltrække § 115 midler fra fx. Ringkøbing Kommune.

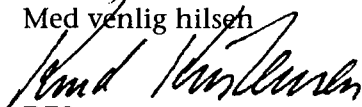
Konsekvensen vil være, at en stor del af de frivillige organisationers aktiviteter formentlig ikke kan fortsættes efter 1. januar 2007. Dette vil være et stort tilbageslag for det frivillige arbejde, og det vil være et kæmpe tab for de pårørende, der i dag har stor gavn af foreningernes tilbud.

Vi skal derfor opfordre til, at der tilvejebringes en mulighed for finansiering af frivilligt arbejde på tværs af kommunerne i regionerne – fx. ved oprettelse af en speciel pulje til formålet. Alternativt kan det – jfr. det ovenfor nævnte vedr. hjemmel til samarbejde mellem regionerne og organisationerne – slås fast, at regionerne kan medfinansiere vores aktiviteter. Sidstnævnte er dog kun af værdi, hvis regionerne samtidig tilføres midler til at dække udgifterne. Det bør som et minimum slås fast, at regionerne kan stille lokaler m.m. til rådighed for organisationerne på fx hospitaler og sociale institutioner.

Som sagt er det vores overbevisning, at det ikke har været hensigten med kommunalreformen at afskære de frivillige foreninger på psykiatriområdet fra at fortsætte deres arbejde. Vi ser derfor frem til at høre nærmere om hvordan problemerne kan undgås/løses.

Skulle ovennævnte give anledning til spørgsmål, står vi naturligvis til rådighed. Vi vil i øvrigt gerne benytte lejligheden til at invitere dig på besøg hos DE9. Udover at drøfte ovenstående, vil vi gerne fortælle om det unikke samarbejde mellem pårørendeforeningerne, som vi har udviklet i Århus Amt.

Med venlig hilsen

DE9

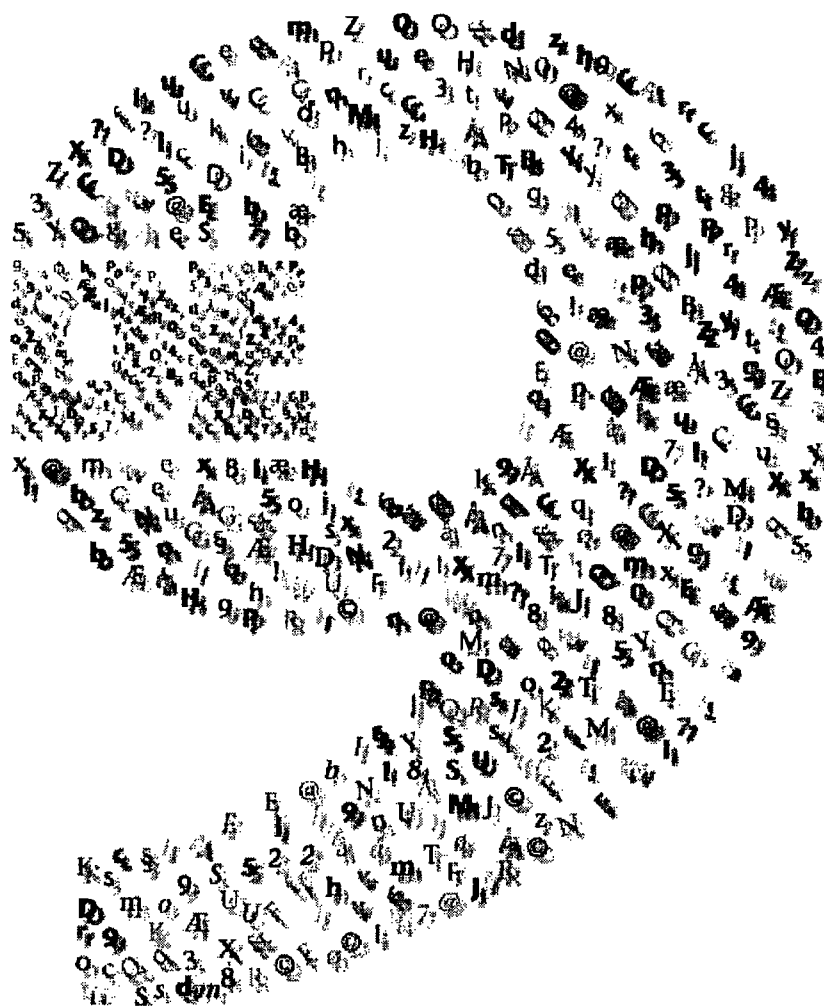
Knud Kristensen, formand

cc.: Medlemmerne af Folketingets Socialudvalg.

Et stort set enslydende brev er fremsendt til Indenrigs- og sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen med kopi til Sundhedsudvalget og Kommunaludvalget

DE9 & medlemsorganisationerne

Rådgivning og krisehjælp til pårørende til psykisk syge

DE9 – FORENINGER FOR PÅRØRENDE TIL PSYKISK SYGE I ÅRHUS AMT
Skovagervej 2, 8240 Risskov, Psykiatrisk Hospital, Bygning 23, st. www.de9.dk

Der var en, der var to, der var ...

Hvordan de 3 blev til de 9 – og siden til DE9

De 3 foreninger

I starten af 2001 tog Støtteforeningen for sindslidende i Randers-regionen, SIND's På-rørenderådgivning Århus Amt og Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI – pårørende til sindslidende i Århus Amt initiativ til en henvendelse til formanden for Århus Amts Psykiatri- og Handicapudvalg med forslag om en række aktiviteter i anledning af FN's frivillighedsår.

Udvalget/Louis Rolander tog udfordringen op, og den 27. september 2001 afholdtes konferencen "Portræt af en pårørende".

De 9 foreninger

Her stod de 9 foreninger SIND's På-rørenderådgivning Århus Amt, Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI – pårørende til sindslidende i Århus Amt, Støtteforeningen for sindslidende i Randers-regionen, DAMP-foreningen Århus (nu ADHD-foreningen), Landsforeningen mod Hun-

tingtons Chorea, NYT NETVÆRK - pårørende til personer med spiseforstyrrelser (nu **PS LANDSFORENING – PÅRØRENDE TIL SPISEFORSTYRREDE**), OCD-foreningen Århus Amt, Depressionsforeningen Århus Amt og Alzheimerforeningen Århus Amt bag.

De 9 pårørendeforeninger

De foreninger, der ikke var deciderede *pårørendeforeninger*, deltog med deres respektive pårørendegrupper. Derfor blev samarbejdet kendt som "de 9 pårørendeforeninger" – eller "de 9".

Formalisering af samarbejdet

Samarbejdet udviklede sig, og konferencer som "De usynlige børn", "De mellem menneskelige relationer..." og "Kom frit frem" blev gennemført med de 9 pårørendeforeninger som aktive/synlige deltagere.

I foråret 2004 var der enighed om at etablere et fællesråd for

»September
2005
er der 7
medlemmer i
DE9«

foreninger for pårørende til psykisk syge.

Fællesrådet blev stiftet den 10. juni 2004 i de lokaler på Psykiatrisk Hospital i Risikov, som Psykiatriledelsen i Psykiatrien i Århus Amt velvilligt har stillet til rådighed.

Der var 9, der var 8, der var ...
I frivillige foreninger, svinger de enkelte foreningers engagement. Nogle gange er man med helt fremme og andre gange, er der få/ingen aktive.

Sådan var og er det også med de 9 (pårørende)foreninger.

I øjeblikket deltager DepressionsForeningen og Alzheimerforeningen ikke i arbejdet.

DE9 er ikke de 9 pårørende-foreninger

Derfor blev vi enige om at kalde os »DE9«. »DE9« er altså ikke lig med de 9 pårørende-foreninger.

For at forklare hvad vi arbejder med, har vi taget "efternavnet" »Foreninger for pårørende til psykisk syge i Århus Amt«.

De 9 er blevet til DE9 – og uanset antallet af medlemmer skifter vi ikke navn igen.

Oktober 2004 er der 7 medlemsforeninger i DE9. Det er:

- SIND's Pårørenderådgivning Århus Amt,
- Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI – pårørende til sindslidende i Århus Amt^{*)},
- Støtteforeningen for sindslidende i Randers-regionen,
- ADHD-foreningen Århus,
- Landsforeningen mod Huntingtons Chorea^{*)},
- **PS LANDSFORENING – PÅRØRENDE TIL SPISEFORSTYRREDE** og
- OCD-foreningen Århus Amt.

*) Associerede medlemmer

Et helt liv for alle mennesker

DE9's vision og mission

DE9's vision

Det er DE9's vision at menneskerettighedernes artikel 1 også skal komme til at gælde for psykisk syge og deres pårørende, så vi bliver behandlet ligeværdigt og får lige rettigheder.

DE9's mission

Det er DE9's mission at arbejde for det hele liv for psykisk syge og deres pårørende. Vi vil forstås og mødes både på det fysiske, det psykiske, det sociale og det sjælelige plan.

Respekt for brugerne

DE9 arbejder for størst mulig inddragelse af de pårørende – bl.a. fordi vi tror på, at det er brugernes ønske og i brugernes interesse.

Inddragelse af de pårørende skal naturligvis altid ske under respekt af brugerens rettigheder og integritet.

DE9's mål

De 9 principper

Læs mere på
www.de9.dk

1. DE9 vil arbejde for inddragelse af de pårørende
2. DE9 vil arbejde for obligatoriske behandlings-/handleplaner for alle psykiatriske patienter/brugere
3. DE9 vil arbejde for støtte og rådgivning til børn og unge under 18 år, der har en sindslidende forældre eller søskende
4. DE9 vil arbejde for støtte, rådgivning og psykoedukation til unge over 18 år, voksen- og seniorpårørende
5. DE9 vil arbejde for bedre koordinering af den professionelle indsats ved akutteams, indlæggelse, udskrivning eller flytning
6. DE9 vil arbejde for øget kendskab til sammenhængen mellem kost, motion og psykisk sygdom
7. DE9 vil arbejde for intensivering af aktivitetstilbudene til psykisk syge uanset hvilket regi de befinder sig i og uanset hvilken aldersgruppe de tilhører
8. DE9 vil arbejde for at sikre økonomisk støtte fra amt og kommune til de frivillige pårørendeforeninger, så de faktiske udgifter bliver dækket, og der gives mulighed for nye tiltag
9. DE9 vil arbejde for indsamling, bearbejdning og formidling af relevant viden samt forskning om/i pårørendearbejdet

Til hvert af de 9 principper er der knyttet en række strategier og handlingsplaner.

Rekvirer vores principprogram.

Organisationerne

3 tværgående organisationer

- Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI – pårørende til sindslidende i Århus Amt
- SIND's Pårørenderådgivning Århus Amt
- Støtteforeningen for sindslidende i Randers-regionen

2 ikke-aktive organisationer

- DepressionsForeningen
- Alzheimerforeningen

4 diagnose-relaterede organisationer

- ADHD-foreningen Århus (tidligere DAMP-foreningen)
- Landsforeningen mod Huntingtons Chorea
- OCD-foreningen Århus Amt
- PS LANDSFORENING – PÅRØRENDE TIL SPISEFORSTYRREDE

BEDRE PSYKIATRI og Landsforeningen mod Huntingtons Chorea er associerede medlemmer.

Associerede medlemmer er foreninger, der opfylder betingelserne for at blive medlem, men som af formelle eller principielle grunde ikke kan optages (fx fordi deres egne vedtægter udelukker medlemskab).

DepressionsForeningen og Alzheimerforeningen har deltaget i det uformelle samarbejde, men er ikke medlemmer af DE9.

Lokalafdelingen BEDRE PSYKIATRI – pårørende til sindslidende i Århus Amt

En lokalafdeling i Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI – pårørende til sindslidende. Det er foreningens formål at skabe bedre vilkår for sindslidende og for deres pårørende.

Lokalafdelingen kan tilbyde pårørende:

- Åben rådgivning.
- Hjælp og støtte.
- Telefonrådgivning døgnet rundt.
- Gruppeforløb med professionel terapeut (Mødregupper. Ægtefællegrupper. Forældregrupper).
- Selvhjælpsgrupper
- Økonomisk støtte til psykologsamtaler
- Akut besøg.
- Bisidder til møder.
- Pårørendeaftener og undervisning.
- Foredrag ved erfarne pårørende.
- Socialt samvær

FRA FAMILIE TIL FAMILIE er et projekt i lokalafdelingen i Århus Amt. Her findes forstå-

else for de problemer, som pårørende møder, når et familiemedlem har fået en psykisk sygdom.

Åben rådgivning for pårørende: mandag og fredag fra kl. 11.00 – 15.00 samt onsdag fra kl. 17.00 – 21.30. 1. onsdag hver måned er der en socialrådgiver og psykolog tilstede i rådgivning. Alle rådgivere har tavshedspligt. Telefonrådgivning døgnet rundt på 86 72 01 12

Psykiatrisk Hospital,
Skovagervej 2, 8240 Risskov,
bygning 23 st.
Telefon: 77 89 32 71,
Telefax: 77 89 32 74
www.bedrepsykiatri.dk

Lokalafdelingen
BEDRE PSYKIATRI
– pårørende til sindslidende
i Århus Amt

SIND's Pårørenderådgivning Århus Amt

SIND's Pårørenderådgivning har til formål at yde rådgivning, vejledning, støtte og undervisning til pårørende til sindslidende samt at formidle og dokumentere erfaring fra rådgivningen til relevante instanser.

Alle henvendelser behandles fortroligt og man kan henvende sig anonymt. Al rådgivning er gratis.

SIND's Pårørenderådgivning har tilknyttet tre terapeuter heraf én for børn og unge og én for unge på 18 og derover.

SIND's pårørenderådgivning tilbyder:

Individuelle eller parsamtaler med en professionel.

- Lukkede grupper, åbne grupper, og børne/ungegrupper med professionel hjælp.

- Kortere individuelle forløb for børn, unge og voksne.
- Selvhjælpsgrupper.
- Undervisning af pårørende i folkeskolen, efter- og ungdomsskoler 6. – 10. klasser, i sundhedssektoren m.f.
- Bisidderfunktion.

Åben rådgivning onsdag i alle lige uger fra kl. 19–21 på Skolebakken 17, 8000 Århus C

Åben rådgivning på Psykiatrisk Hospital, Skovagervej 2, 8240 Risskov, Bygning 23 st. (under PsykInfo) mandag 15–17, onsdag og torsdag 13–17. Tlf. 86 12 48 22 og 77 89 32 77.

Telefonrådgivning mandag 19–21, tirsdag og torsdag 13–17 samt onsdag 13–15. Tlf. 86 12 48 22.

e-mail: paa@sind.dk
www.paarorende.sind.dk

SIND's Pårørenderådgivning

Støtteforeningen for sindslidende i Randers-regionen

Sindets hjertesag – hjertets sindelag

Sindslidendes vilkår er en hjertesag for Støtteforeningen for sindslidende i Randers-regionen.

Formålet med støtteforeningen er at arbejde til gavn for sindslidende og pårørende til sindslidende i den midtjyske region.

Støtteforeningen er et græsrodsinitiativ. Enkeltpersoner med kontakt til sindslidende, pårørende og det psykiatriske system har skabt Støtteforeningen som en tværfaglig forening, hvor hver enkelt yder sin del af et frivilligt arbejde.

Her er såvel sindslidende, pårørende, ansatte i psykiatrien som andre velkomne til at blive medlemmer ud fra en fælles interesse for at forbedre sindslidendes forhold.

Støtteforeningen henvender sig også til lokale virksomheder, organisationer, fonde og medicinalindustrien, der ønsker at støtte indsatsen for sindslidende gennem donationer til Støtteforeningen.

Støtteforeningen for sindslidende i Randers-regionen
c/o Bente Carstens
Hovvej 3 A
8370 Hadsten
Telefon: 86 98 16 02
Telefax: 86 91 55 44
e-mail: bente@sindslidende.dk

www.sindslidende.dk

ADHD-foreningen Århus Amt (tidligere DAMP-foreningen)

ADHD-foreningen arbejder for en stadig forbedring af vilkårene for mennesker med ADHD.

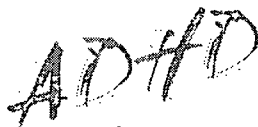
ADHD står for Attention Deficit Hyperactivity Disorder og findes i det amerikanske diagnosesystem DSM-IV. Ved ADHD er der forstyrrelser af opmærksomhed, aktivitet og impulsivitet.

Foreningen har et kursusudvalg, der laver kurser og foredrag for forældre. For unge over 18 år er der en hyggeklub, hvor de unge mødes hver torsdag aften. De unge tilrettelægger selv program sammen med 2 ansatte. Forældre med børn og unge med ADHD har etableret forældregrupper rundt om i Århus Amt og på nuværende tidspunkt findes der forældre-

grupper i Århus, Randers, Silkeborg og Ebeltoft. Forældregruppernes formål er hjælp til selvhjælp, og de enkelte grupper står selv for aktiviteterne og mødes 5 – 10 gange om året, hvor man kan tale med ligestillede. Grupperne er selvstændige under foreningen.

Få mere at vide om foreningen og aktiviteterne ved at kigge på hjemmesiden www.adhd.dk.

ADHD-foreningen Århus Amt er repræsenteret ved formand: Jan Høj Sørensen, der kan træffes på telefon 8682 0909 eller E-mail aarhus@adhd.dk. Kontakt kan også ske via Mona Aagesen på telefon 8628 1398 eller mail aagesen@stofanet.dk.

ADHD-foreningen
Århus Amt

Landsforeningen mod Huntingtons Chorea

Foreningens formål er med alle dertil egnede midler at bekæmpe den arvelige sygdom Huntingtons Chorea i Danmark.

Baggrunden for dannelsen af foreningen – der blev stiftet i 1984 – var, at genet for HC var blevet lokaliseret, hvilket gjorde det muligt, at undersøge risikopersoner for, om de har anlægget.

Gennem årene har Landsforeningen afholdt en række møder, hvoraf flere er tilbagevendende og afholdes hvert år.

Landsforeningen har udgivet en række pjecer, som finder udstrakt anvendelse.

Landsforeningen mod Huntingtons Chorea har pt. ingen officiel adresse i Århus Amt. Alle henvendelser bedes derfor rettet til:

Landsforeningen mod Huntingtons Chorea
Bystævneparken 23, 701
2700 Brønshøj
Tlf.: 98 57 53 23
E-mail: lhc@lhc.dk

www.lhc.dk

OCD-foreningen Århus Amt

Foreningens formål er at fremme kendskabet til og forståelse for OCD hos OCD-ramte, pårørende samt læger og forskere m.v.

OCD er en psykiatrisk lidelse med tilbagevendende tvangstanker og / eller tvangshandlinger.

OCD findes i alle sværhedsgrader, lige fra den helt milde med kun lejlighedsvis optræden til den svært invaliderende tilstand, hvor stort set alle døgnets vågne timer er beslaglagt af tvangstanker og handlinger.

OCD-foreningen Århus Amt har pt. ingen officiel adresse. Alle henvendelser bedes derfor rettet til:

OCD-foreningen:
Julius Bloms Gade 17, kld.tv.
2200 København N
Tlf.: 35 82 64 84
Fax: 35 82 64 86
E-mail: post@ocd-foreningen.dk

www.ocd-foreningen.dk

OCD-foreningen
Århus Amt

PS LANDSFORENING – PÅRØRENDE TIL SPISEFORSTYRREDE

PS Landsforening er en landsdækkende forening der opretter støttegrupper i alle amter med fast gruppeleder.

Vi er et netværk for dig som ønsker at komme i kontakt med andre pårørende.

Vi arbejder derudover med bl.a.:

- rådgivning og vejledning,
- arbejder for bedre behandling og for større valgfrihed mellem behandlingsmuligheder,
- arbejder for flere bosteder,
- ønsker bedre sammenarbejde imellem det offentlige og det private behandlingssystem
- ønsker større forståelse og åbenhed omkring spiseforstyrrelse
- er aktive i de offentlige debatter

Nærmere oplysning og/eller materiale fås hos formanden:

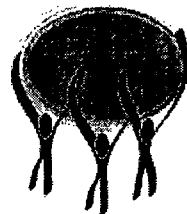
Erna Poulsen Nørbyvej 27,
Nr. Nissum, 7620 Lemvig, Tlf.
97 89 11 60. Mobil: 40 25 48
60.

E-Mail: erna.poulsen@mail.dk

Telefonrådgivning hver tirsdag kl. 15-19 på 77 89 32 72 eller 86 181 182 sidstnævnte nr. er omstillet til formanden uden for rådgivningstiden og i tilfælde af kursus.

Kontaktperson for PS LANDSFORENING i Århus Amt: Kirsten Kallesøe, Nedergårdsvej 4, Langkastrup, 8900 Randers, tlf. 86188901/24256016 e-mail: post@psykisksult.dk

www.pslandsforening.dk

PS LANDSFORENING
PÅRØRENDE TIL SPISEFORSTYRREDE

Alzheimerforeningen og DepressionsForeningen

Alzheimerforeningen og DepressionsForeningen har deltaget i det uformelle samarbejde i perioden fra 2001 til stiftelsen af DE9 i 2004, men er pt. ikke medlemmer af DE9.

Alzheimerforeningen

Alzheimerforeningen er en forening for alle, der er berørt af demens herunder også Alzheimers sygdom.

Alzheimerforeningen er til for at hjælpe. Hvis du ikke kan finde de oplysninger, du har brug for her på hjemmesiden, så ring til os.

Alzheimerforeningen
Sankt Lukas Vej 6
2900 Hellerup
Tlf.: 39 40 04 88
Fax: 39 61 66 69
E-mail: post@alzheimer.dk

Foreningens protektor er Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Benedikte.

www.alzheimer.dk

DepressionsForeningen

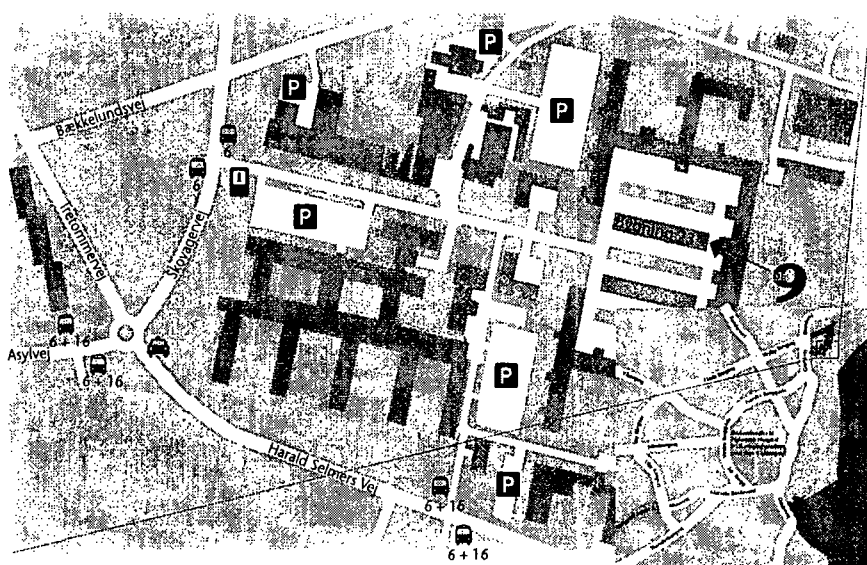
DepressionsForeningen er en politisk og religiøst uafhængig patientforening. Foreningen blev oprettet af patienter og pårørende i samarbejde med læger, psykiatere og andre fagfolk i 1998.

DepressionsForeningen
Vendersgade 22
1363 København K
Tlf.: 33 12 47 27
Fax: 33 12 50 78
E-mail: sekretariat@depressionsforeningen.dk

www.depressionsforeningen.dk

Her finder I os

Skovagervej 2, 8240 Risskov, Psykiatrisk Hospital, Bygning 23 st.

Håndbog for psykiatribrugere og pårørende

Kend dine rettigheder

DE9 har sammen med PsykInfo Forlaget udgivet denne håndbog.

1. Inddragelse af brugere og pårørende
2. Frivillig indlæggelse, behandling og udskrivning
3. Tvang på psykiatriske afdelinger
4. Retspsykiatrisk behandling og/eller straf
5. Sundhedsbehandling uden for psykiatriske afdelinger
6. Socialpsykiatri
7. Sociale ydelser m.v.
8. Rådgivning

460 sider – 80 kr. PsykInfo Forlaget

Bestilling på www.de9.dk

Rådgivning og krisehjælp til pårørende

FORENINGER FOR PÅRØRENDE
TIL PSYKISK SYGE I ÅRHUS AMT

DE9 – FORENINGER FOR PÅRØRENDE TIL PSYKISK SYGE I ÅRHUS AMT
SKOVAGERVEJ 2, 8240 RISSKOV | PSYKIATRISK HOSPITAL BYGNING 23 – STUEN (UNDER PSYK-INFO)
WWW.DE9.DK

Kl.	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
11-12	BEDRE PSYKIATRI - pårørende til sindslidende i Århus Amt Tlf.: 77 89 32 71 Tlf.: 86 72 01 12				BEDRE PSYKIATRI - pårørende til sindslidende i Århus Amt Tlf.: 77 89 32 71 Tlf.: 86 72 01 12
12-13					
13-14	SIND'S Pårørenderådgivning Tlf.: 86 12 48 22 Tlf.: 77 89 32 77		SIND'S Pårørenderådgivning Tlf.: 86 12 48 22 Tlf.: 77 89 32 77	SIND'S Pårørenderådgivning Tlf.: 86 12 48 22 Tlf.: 77 89 32 77	
14-15					
15-16	PS LANDSFORENING PÅRØRENDE TIL SPISEFORSTYRREDE Tlf.: 77 89 32 72 Tlf.: 86 181 182				
16-17					
17-18	1. mandag i hver måned 15-21 øvrige mandage 15-17		BEDRE PSYKIATRI - pårørende til sindslidende i Århus Amt Tlf.: 77 89 32 71 Tlf.: 86 72 01 12		
18-19					
19-20					
20-21					

1. ONSDAG I HVER MÅNED ER DER EN SOCIALRÅDGIVER OG EN PSYKOLOG TIL STEDE I RÅDGIVNINGEN KL. 19.00-21.00
2. TIRSDAG I HVER MÅNED ER DER EN PSYKOLOG TIL STEDE I RÅDGIVNINGEN KL. 15.00-19.00
HVER MANDAG ER DER EN JURIST TIL STEDE I RÅDGIVNINGEN KL. 15.00-17.00. 1. MANDAG I MÅNEDEN TIL KL. 21.00

VI TILBYDER

RÅDGIVNING I BISIDDERFUNKTION | SELVHJÆLPSGRUPPER | UNDERVISNING I INFORMATIONSMATERIALE

Rådgivningen kan være individuel eller i grupper (for børn, for mødre, for unge, for forældre, for søskende, for seniorer etc.)
Psykinfo – der er placeret i samme bygning som DE9 – tilbyder bøger, Plecer, artikler og videofilm om sindslidelser, behandling, sociale forhold m.m.
Psykinfo's åbningstider er mandag – fredag 12:00 – 15:00, onsdag dog til kl. 17:00 | www.aa.dk/psyk-viden